

Berg, Brezen och Biergarten i en av Europas vackraste städer

Innan avresa

Jag har alltid varit lockad av att åka på utbyte. Mest för att möjligheten av att uppleva ett nytt land, lära känna en ny kultur och för att utmana mig själv. Anledningen till att jag valde just Tyskland och TU München var att jag ville lära mig tyska och att jag hade hört väldigt mycket gott om München som stad. Jag älskar att vara ute i naturen och att vandra i berg och då är München ett väldigt bra ställe att bo på. Eftersom TU München erbjuder de flesta av sina masterkurser på engelska fanns det inget krav på att ha läst tyska tidigare, men eftersom ett av mina mål med utbytet var just att lära mig tyska hade jag förberett mig genom att läsa Tyska för ingenjörer på KTH (kurserna A1, A2 och B1).

Viktigt att veta är att universiteten i Tyskland har ett annat terminssystem än i Sverige. Deras "vintertermin" pågår från oktober till februari och deras "sommartermin" från april till september. Därför la jag en del tid på att fundera över hur jag skulle kombinera min utbytetermin med mina vanliga studier. Det som blev smidigast för mig var att läsa period 3 (första halvan av vårterminen) hemma på KTH och sedan åka ner till München efter att ha skrivit tentorna i mitten av mars.

Ankomst

Jag kom till München den 20 mars, vilket innebar att jag hade några veckor ledigt innan kurserna började den 9 april. Universitetet erbjuder intensivkurser i tyska månaden innan terminsstart, men eftersom jag var kvar i Sverige för att skriva tentor hade jag inte möjlighet att gå någon sådan kurs. Det erbjöds även flera olika mottagningsaktiviteter i anslutning till terminsstarten. De som ville fick möjlighet att anmäla sig till något som hette "Orientation weeks +", vilket innebar två veckors heltidsaktiviteter med en massa olika utflykter och lekar. Det kostade typ 30 euro, och de som deltog sa att det var intensivt men väldigt roligt. Jag tror det är ett jättebra sätt om man vill lära känna andra Erasmusstudenter. Om man inte ville anmäla sig för hela mottagningspaketet kunde man istället anmäla sig till enskilda utflykter/event utefter vad man tyckte verkade intressant. Vissa aktiviteter kunde man anmäla sig till på nätet, men vissa aktiviteter var man tvungen att gå till ett kontor i skolan och anmäla sig till. Det var ganska högt tryck på en del av aktiviteterna, så mitt tips är att anmäla sig så fort som möjligt till de aktiviteter man tycker verkar roliga. Varje aktivitet kostade bara ett par euro eftersom universitetet sponsrade mottagningen.

Ekonomi

Jag sökte och fick erasmusbidrag för mina studier på TU München. Tillsammans med CSN (inklusive merkostnadslån) räckte det för att täcka kostnaderna för utbytet. I München är boende dyrt, men mat och dryck och upplevde jag som billigare än hemma i Stockholm. Innan terminsstart ska man betala en obligatorisk avgift på ca 130 euro till universitetet. En del av den avgiften gör att du får resa gratis med all kollektivtrafik i München mellan klockan 18 på kvällen och 06 på morgonen på vardagar samt hela dygnet på helger och helgdagar. Du kan utöver detta köpa en extra biljett ("Isarcard") för att kunna resa obegränsat hela dygnet, den kostar ca 200 euro. Men mitt tips är att du köper en cykel

istället, München är en väldigt bra cykelstad (såvida du inte bor långt från campus och måste åka tunnelbana till skolan varje dag). Cykel går att köpa via Ebay Kleinanzeigen, Tysklands motsvarighet till Blocket.

Ett stort tips är att ha en rejäl buffert sparad inför din utbytestermin eftersom man ofta har stora engångsutgifter precis i början av terminen (flygbiljetter, deposition till boendet, köpa nya grejer till sin lägenhet osv). Börja lägga undan några hundralappar i månaden redan nu så har du snabbt sparat ihop till en buffert, det är skönt att slippa oroa sig för sådant senare.

Boende

Universitetet erbjuder i regel ingen hjälp med boende till erasmusstudenter, utan hänvisar till den privata marknaden. Eftersom bostadsmarknaden i München liknar den i Stockholm är det väldigt viktigt att börja leta boende i god tid. Bland tyska studenter är det vanligt att bo i en Wohngemeinschaft (typ kollektivlägenhet) och lediga rum annonseras ut på hemsidan wg-gesucht.de. En del av mina bekanta hittade boende där, men oftast behöver man skicka väldigt många mejl innan man får något svar, så ge inte upp för snabbt. Jag fick istället tips via en bekants bekant om en privat hyresvärd i München som hyr ut till svenska utbytesstudenter, och genom den kontakten lyckades jag få kontrakt på en lägenhet i otroligt centralt läge, ungefär 15 minuters cykeltur från universitetet (Main campus). Lägenheten var 45 kvadratmeter och kostade 1249 euro i månaden, så för att ha råd delade jag med en annan tjej från som också var på utbyte från KTH. Huset var gammalt men vår lägenhet var hyfsat nyrenoverad med fräscht kök och badrum.

Universitetet och studierna

TU München har två huvudcampus – ett som ligger mitt i stan (Main campus) och ett som ligger ca 25 minuters tunnelbaneresor utanför stan (Garching), dvs lite som KTH:s campus i Kista. Vissa program håller till helt och hållet på Main campus, medan andra program bara har kurser i Garching, så kolla upp var ditt eget program har sin hemvist. Om du ska plugga i Garching kan det vara en bra idé att söka efter boende på samma sida av stan (norr om centrum) så att det inte blir för långt pendlingsavstånd. Jag läste främst kurser inom mastern ”Transportation Systems” och hade därför alla mina föreläsningar på Main campus.

TU München är ett väldigt stort och välrenommerat universitet som har verksamhet inom i princip alla ingenjörsområden. Undervisningen skiljer sig mycket mellan olika fakultet, och jag kan bara redogöra för hur det var på Bau- Geo- Umwelt (typ samhällsbyggnadsinstitutionen). På mitt fakultet var alla masterkurser på engelska, vilket underlättade eftersom min tyska inte var så bra när jag kom till Tyskland. Alla mina kurser var enbart föreläsningbaserade, dvs man hade föreläsning en eller två gånger i veckan fram till tentan i slutet av juli. Det var bara en enda av kurserna jag tog som hade inlämningsuppgifter under terminen. Detta innebär att man riskerar att skjuta upp allt plugg till tentaperioden, vilket inte är att rekommendera! Undervisningstakten var otroligt lugn i början, men det trappades upp mer och mer när tentaperioden närmade sig och i slutet blev det ganska intensivt eftersom jag hade fem tentor på två veckors tid.

Föreläsningarna är i regel 1,5 h långa (utan paus) vilket var lite jobbigt i början. Jag brukade ha en eller två föreläsningar per dag och var helt ledig en dag i veckan. Ett hett tips är att välja kurser så att du har antingen måndagar eller fredagar ledigt för att kunna åka iväg på lite längre resor under helgerna!

Universitetet har ett språkcentrum som erbjuder kostnadsfria tyskkurser, dessa kan jag verkligen rekommendera. Det brukar vara väldigt högt tryck när anmälan öppnar, men efterhand brukar många dropa av så ge inte upp bara för att du inte får en plats från början. Fortsätt gå på lektionerna bara så kommer du med största sannolikhet få en plats på kursen, även om du bara står på reservlistan från början.

Kurser

Att välja kurser i förväg var allt annat än lätt. TUM publicerar inga listor på vilka kurser som hålls förrän terminen i princip redan är igång, så det är väldigt svårt att förstå utifrån hemsidan vilka kurser som faktiskt ska hållas och inte. Det man kan göra är att söka i deras kurskatalog från föregående år, men det är omöjligt att vara säker på om kursen faktiskt kommer gå av stapeln eller inte. Av de kanske 6-7 kurser som jag hade skrivit i mitt första learning agreement var det inte en enda som faktiskt var tillgänglig när jag väl kom till München. Därför var jag tvungen att börja leta efter nya kurser, vilket var lite klurigt eftersom deras hemsida inte är så användarvänlig. Jag går en master mot transport och geoinformatik på KTH, och fokuserade i första hand på att hitta kurser inom transportvetenskap, även om dessa inte direkt motsvarade vad jag skulle ha läst hemma. Sedan la jag även till två språkkurser för att kunna förbättra min tyska.

En sak som är viktig att vara medveten om är att vissa kurser i kurskatalogen inte kan läsas "för sig" utan de ingår i en modul där man måste ta alla delkurser för att få skriva tentan på hela modulen. Detta framgår väldigt dåligt av informationen så se upp så att du verkligen är registrerad på alla delkurser som ingår i modulen. Men stressa inte upp dig för mycket över att inte ha valt kurser, du har i regel hela första månaden av terminen på dig att komma fram till ditt slutgiltiga val av kurser. Nedan har jag listat de kurser som jag valde att läsa:

BGU70006: Statistical Learning and Data Analytics for Transportation Systems, 6 ETC

Detta var den bästa och svåraste kursen jag läste på TU München. Det var en relativt matte- och programmeringskurs, där examinationen bestod av tre större inlämningsuppgifter (dvs ingen tenta). Jag kan verkligen rekommendera denna kurs om man vill få en introduktion till hur maskininlärning kan användas i simulering av transportsystem. Lärarna förespråkade starkt att man skulle använda mjukvaran Rstudio (som jag inte hade någon erfarenhet av sen tidigare), men det mesta gick bra att göra i Matlab, vilket jag var mer bekväm med att använda. Jag kan rekommendera att välja minst en men helst flera kurser som har annan examinationsform än tentamen, eftersom det annars riskerar att bli väldigt intensivt och stressigt på slutet.

BGU52014: Transport Concepts and Implementation, 6 ETCs

Denna kurs var en "modul" som bestod av följande två delkurser som hölls parallellt. Kurserna gick alltså inte att läsas separat utan man var tvungen att ta hela modulen. Däremot var de två delkurserna inte på något sätt sammanvävda innehållsmässigt.

Public Transport Concepts

En väldigt väl strukturerad kurs som innehöll allt man behöver veta om planering av kollektivtrafik. Väldigt intressant och bra och tydligt upplägg.

Transport Policy and Project Design

Inte speciellt väl strukturerad kurs tyvärr, det var från början väldigt otydligt vad kursen egentligen innehöll. Men innehållet var ändå intressant, många föreläsningar handlade om olika case inom transportpolicy och det handlade mycket om beslutsfattande på olika nivåer. En del föreläsningar var gästföreläsningar. Kursen skulle ha avslutats med ett studiebesök men detta blev aldrig av. Tentan var ganska svår, framför allt eftersom det var otydligt vad som egentligen ingick i kursen.

BGU56040: Transport Economy and System Assessment, 3 ETC

Bra kurs för den som vill ha ett intro till transportekonomi och olika bedömningsmetoder. Jättebra och engagerad föreläsare som höll välstrukturerade föreläsningar. Även denna kurs var nåt slags modulkurs, där en delkurs utgjordes av föreläsningarna och den andra av övningarna. Men det framgick tydligt i samband med första föreläsningen hur man skulle göra för att registrera sig på båda.

BV560005: Intelligent Vehicles, 3 ETC

Intelligenta fordon är ett riktigt hett ämne inom transportvetenskap, och när jag såg att det fanns en kurs om detta ville jag såklart gå den. Kursen var helt och hållet baserad på gästföreläsningar med dels representanter från den akademiska sidan, dels representanter från industrin som exempelvis BMW, Audi och Bosch. Trots det lite spretiga innehållet tyckte jag kursen var intressant och man fick lära sig allt från olika typer av sensorer till navigeringssystem. Det var emellertid många som inte klarade tentamen, troligen på grund av det oklara kursinnehållet.

SZ0307: German as foreign language B2.1, 4 ETC

Detta var en "helt vanlig tyskkurs" som liknade språklektioner på gymnasiet, dvs ca 25 studenter i klassen, två lektioner i veckan och mycket interaktiva övningar. För att se vilken nivå som var lämplig för en att ta var man tvungen att göra ett språktest via nätet. Däremot behövde man inte göra något placeringstest om man ville börja på nybörjarkursen. Jag hade egentligen velat läsa hela tyska B2 men tyvärr kunde man bara läsa halva steget på en termin, dvs antingen B2.1 eller B2.2. För alla andra steg kunde man däremot läsa hela steget på en termin, jag vet inte varför det var så. Jag tyckte hur som helst att kursen var väldigt bra och min tyska utvecklades mycket. Examinationen bestod dels av ett midterm i mitten av terminen och sedan ett slutprov i slutet. Dessutom kunde man lämna in bonusuppgifter under terminen för att höja sitt betyg ett snäpp i slutet.

SZ0318: German as a foreign language B2: A walk through Munich, 2 ETC

Detta var en språk- och kulturhistoriekurs som jag tog som ett komplement till den vanliga språkkursen. Undervisningen bestod av att man ungefär en gång i veckan gick en guidad tur i någon av Münchens stadsdelar, där läraren berättade om olika historiska och kulturella händelser med anknytning till just den platsen. Det var ett väldigt trevligt sätt att lära sig med om staden samtidigt som man fick öva väldigt mycket hörförståelse. Slutexaminationen var att man fick skriva en liten uppsats på tyska om något ämne som hade med München att göra, och det arbetet kunde man skriva antingen på B2- eller C1-nivå. Kan verkligen rekommendera denna kurs till den som är intresserad av stadshistoria!

Staden och landet

München är en otroligt trevlig stad som jag har trivts fantastiskt bra i! På det stora hela är det ganska likt Stockholm, men det finns några skillnader som kan upplevas som kulturkrockar:

1. *Cash is King.* I Tyskland kan du aldrig någonsin räkna med att du kan betala med kort, inte ens när du är på stora moderna restauranger eller affärer. Ta därför ut kontanter det första du gör, du klarar dig inte utan.
2. Förbered dig på att känna dig ungefär som huvudpersonen i Kafkas "Processen" när du tar kontakt med olika organisationer. All kontakt med myndigheter, företag och andra organisationer är mycket omständigare i Tyskland än i Sverige. Så fort du ska göra minsta ärende måste du skriva ut en blankett, fylla i, skriva på, få stämplat, få en till stämpel och en sticker osv innan du faktiskt kan få det du är ute efter. I början känns detta otroligt frustrerande, men försök inte kämpa emot utan acceptera bara att de är ca 15 år efter Sverige i fråga om teknikutveckling (självklart finns varken mobilt bank-id eller Swish i Tyskland).
3. *Ett nej är ett nej.* I allmänhet är det mycket mer accepterat i Tyskland att svara tvärt nej på en fråga än det är i Sverige. Om du till exempel är i en affär och frågar efter en viss produkt ska du därför inte bli förolämpad eller förvånad om personalen bara svarar "Nej, den har vi inte!" och går iväg; Till skillnad från i Sverige ses det inte som nödvändigt att komma med en förklaring eller en ursäkt när man ger ett negativt svar.

4. *Road Rage*. Tålamodet bland Münchens trafikanter är otroligt kort och om du står i vägen eller tar för lång tid på dig att korsa vägen får du räkna med att någon kommer börja skrika skällsord efter dig. Ta det inte personligt, det är bara så folk uppför sig i München.
5. *Nakenchock*. I Englischer Garten, Münchens enorma stadspark, finns det områden där det är tillåtet att gå runt helt naken. Det kan komma som en överraskning om man inte vet om det, särskilt eftersom nudistområdena är de som är allra närmast stan och allra mest tillgängliga och publika. De flesta som hänger där är dock fullt påklädda (eller har åtminstone badkläder, det går nämligen jättebra att bada i Eisbach som är en liten flod som rinner genom parken) så du kommer inte behöva oroa dig för att sticka ut, men känsliga tittare varnas.
6. Alla (och då menar jag verkligen ALLA) affärer är stängda på söndagar, så se till att bunkra upp livsmedel och andra förnödenheter inför helgen. Långhelger som exempelvis påsk är naturligtvis särskilt kritiska. Som tur är håller i princip alla caféer och restauranger öppet även på söndagar, så ingen behöver svälta åtminstone.

Fritid och sociala aktiviteter

Universitetet erbjuder en massa olika aktiviteter i fråga om idrott, men det gäller att vara på hugget när registreringen öppnar, annars får man ingen plats. Däremot finns det fantastiskt mycket aktiviteter och event runt om i stan som man kan vara med på! På bloggen/hemsidan mrgtips.de kan man hitta en massa olika öppna aktiviteter, allt från klubbar och utomhusbio, till loppmarknader och yoga i Englischer Garten. Det är ett väldigt bra sätt att lära känna staden och träffa folk. Man kan även signa upp sig på ett nyhetsbrev via Whatsapp genom att skicka ett meddelande till +49 160 379 0044 som ger dagliga uppdateringar om vad som är på gång i stan.

Universitetets internationella förening erbjuder även en massa olika fester och evenemang som annonseras på deras facebook-sida, vilket kan vara ett bra sätt att lära känna andra erasmusstudenter. Du kommer garanterat få mer information om detta från universitetet.

En vanlig aktivitet att göra när vädret är fint är att dra ihop ett gäng kompisar och gå till Englischer Garten, den stora parken mitt i stan, och bada, spela kubb och ha picknick. Det är dessutom väldigt trevligt att hänga i Münchens många ölträdgårdar (Biergarten).

Om man gillar vandring och/eller skidåkning kan jag absolut rekommendera att ta tåget ner till alperna över dagen, det tar till exempel bara ca 1,5 h att åka tåg till Garmisch Partenkirchen som är en stor skidort på vintern och en fantastisk vandringsdestination på sommaren. I närheten ligger även Tysklands högsta berg *Zugspitze* och där kan man åka tåg ända upp till toppen på nästan 3000 meters höjd.

Rekommendationer och övriga reflektioner

Rekommenderar alla att åka till München! En otroligt trevlig stad med ett brett utbud av kultur- och utomhusaktiviteter. Det jag kan säga som en liten nackdel är att München är en ganska ljummen stad för den som har spetsat in sig på att festa nätterna igenom – de flesta pubar och barer stänger relativt tidigt och det finns inte alls samma klubbkultur som i exempelvis Berlin. Men tur är väl det! Ska man orka plugga på dagarna måste man ju sova på nätterna.